

Перспективи працевлаштування випускників у фармацевтичній сфері в Україні

Андрій Анучин

Директор спеціалізованого консалтингового агентства "ФАРМА ПЕРСОНАЛ"

*Всеукраїнська науково-практична конференція "Тенденції розвитку фармацевтичної освіти в нових реаліях"
Житомир – 30.11.2023*

«ФАРМА ПЕРСОНАЛ» - це перше спеціалізоване рекрутингове агентство в Україні у сфері медицини та фармацевтики

Коротка довідка про компанію:

Дата заснування: 8 квітня 2003 року.

Наші переваги:

- спеціалізація на медичній та фармацевтичній індустрії,
- повний спектр кадрових послуг.

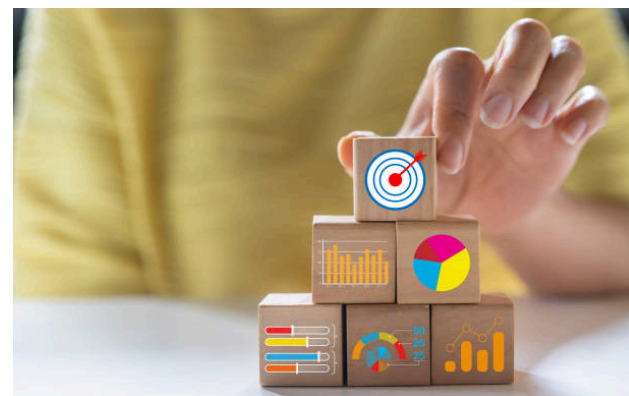
Послуги «ФАРМА ПЕРСОНАЛ»:

- Пошук та підбір персоналу для медичного та фармацевтичного ринку
- Оцінка персоналу
- Аутсорсинг персоналу
- Тренінги
- Дослідження ринку праці у фармацевтичній галузі

Аналітичні дослідження компанії «ФАРМА ПЕРСОНАЛ» у 2023 році

- ❑ Січень-лютий 2023: **«Огляд зарплат та компенсацій – 2023»** - прямий анкетний збір даних від 28 фармкомпаній (2447 співробітників)
- ❑ Січень-лютий 2023: **«Pharma Personnel Index (PhPI) - 2023»** - дослідження штатної структури фармацевтичних компаній в Україні (28 компаній, 2447 осіб)
- ❑ Жовтень 2023: **Додаток до Огляду ЗП 2023 на 30.09.2023р.**
- ❑ Листопад-грудень 2023: **Дослідження впливу війни на фармацевтичний ринок праці в Україні (для European Business Association (EBA))**

Тенденції ринку праці у фармацевтичній індустрії в Україні

Війна – вплив на фармацевтичний ринок в Україні і пов'язаний з ним ринок праці

Втрати фармацевтичного ринку сконцентровані на трьох «фронтах»

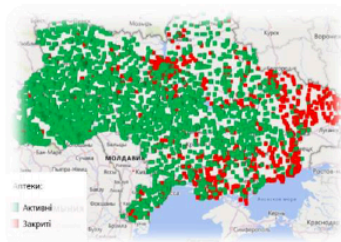
Населення

Війна

- Тимчасово переміщені особи
- Втрати доходу населення

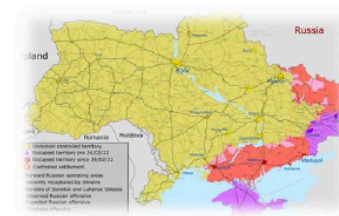
Аптеки

Війна

- Закриті та розбиті аптеки
- Нестача персоналу

Території

Війна

- Воєнні дії
- Тимчасова окупація
- Знищення інфраструктури

Втрата наявного населення – найбільш суттєво впливає на об'єм фармацевтичного ринку споживання

Перетин кордону з України за період 24.02.2022-22.11.2023

За даними The United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) станом на 22.11.2023 р.

Війна

Кількість перетинів українського кордону з початку війни по 22.11.2023 за даними UNHCR :

29,2 млн - виїздів з України

Кількість біженців з України станом на 22.11.2023:

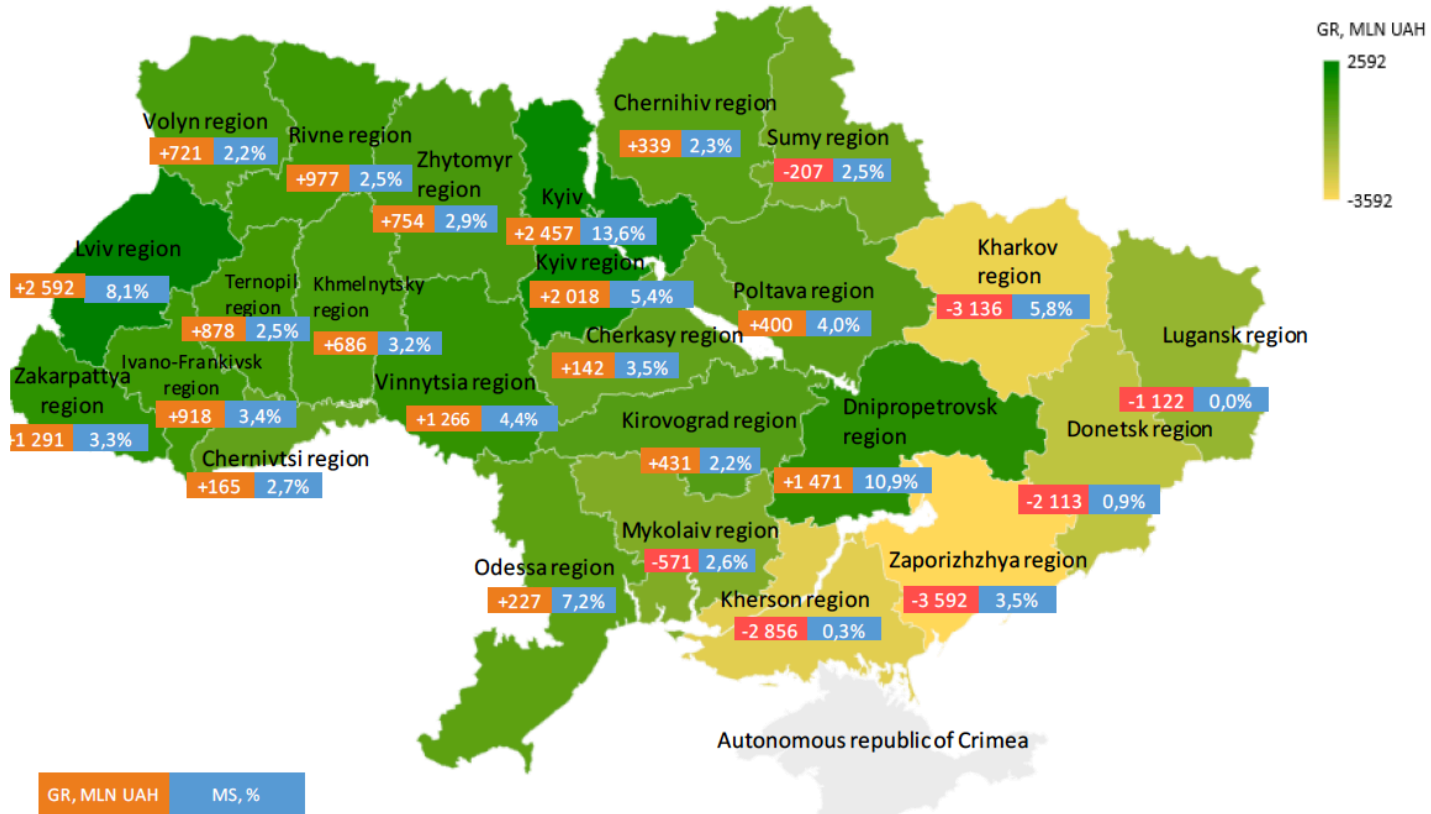
6,3 млн за даними UNHCR, в тому числі:

5,95 млн – в Європі, РФ та РБ

0,39 млн – в інших країнах

Вимушене внутрішнє переміщення населення, війнні дії та стан аптек спричиняють різноспрямовану зміну споживання ЛЗ

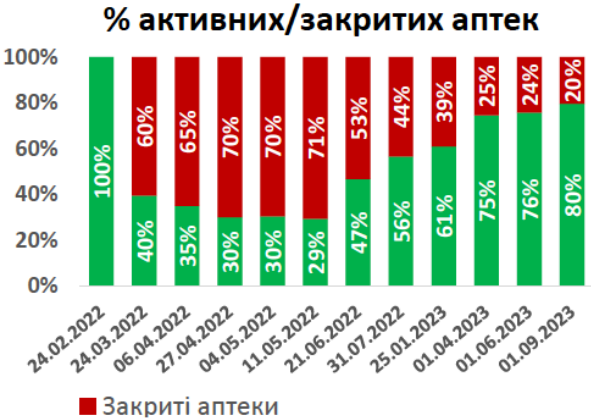
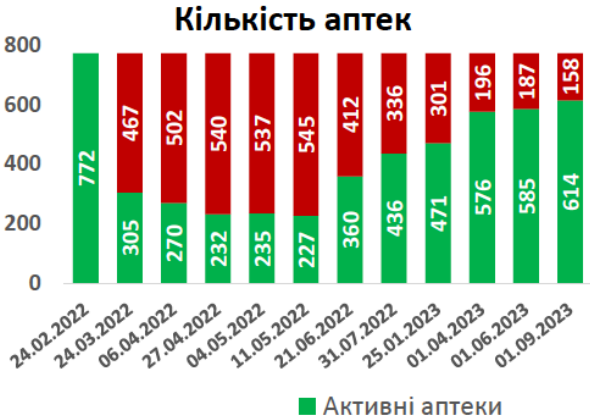
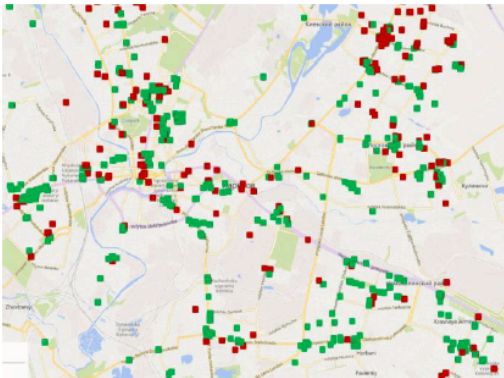
Зміна споживання ЛЗ за півтора року війни (2022 03 - 2023 08) до попереднього аналогічного періоду

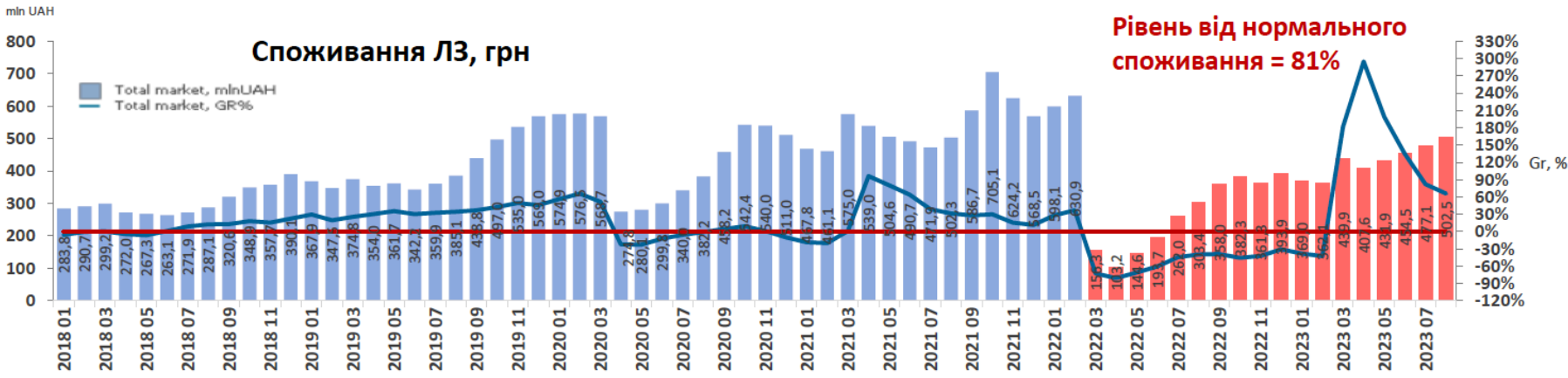
Джерело: Система дослідження ринку «PharmXplorer»

На платформі Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

м.Харків: наразі працює 80% аптек

■ Активні аптек ■ Закриті аптек

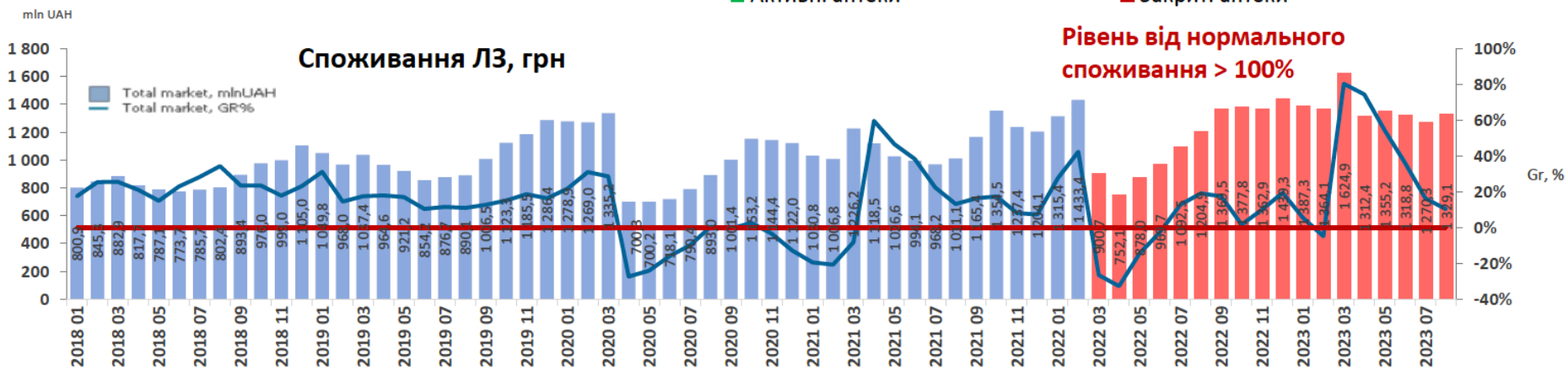
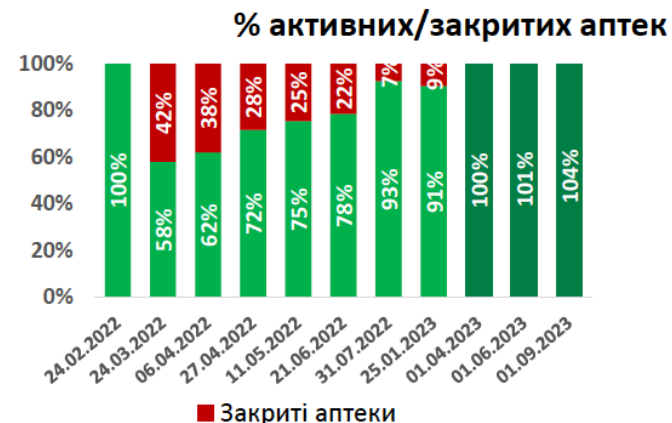
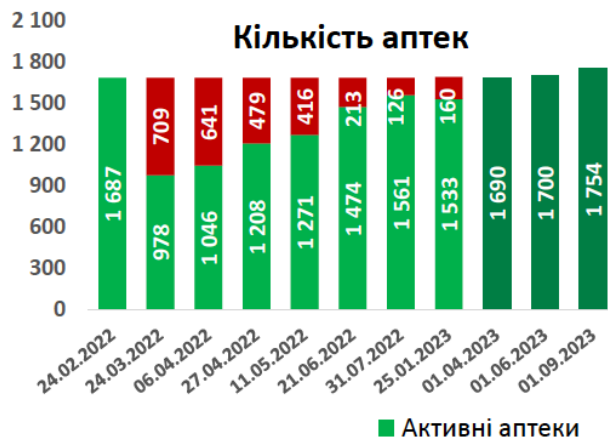
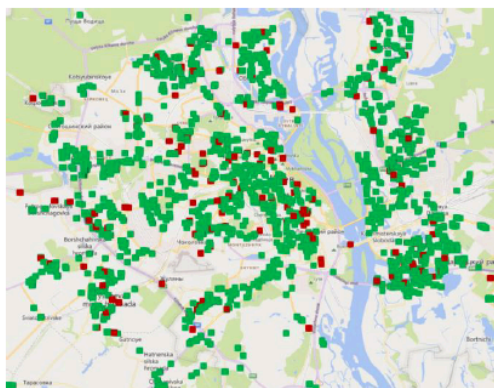

Джерело: Система дослідження ринку «PharmXplorer».

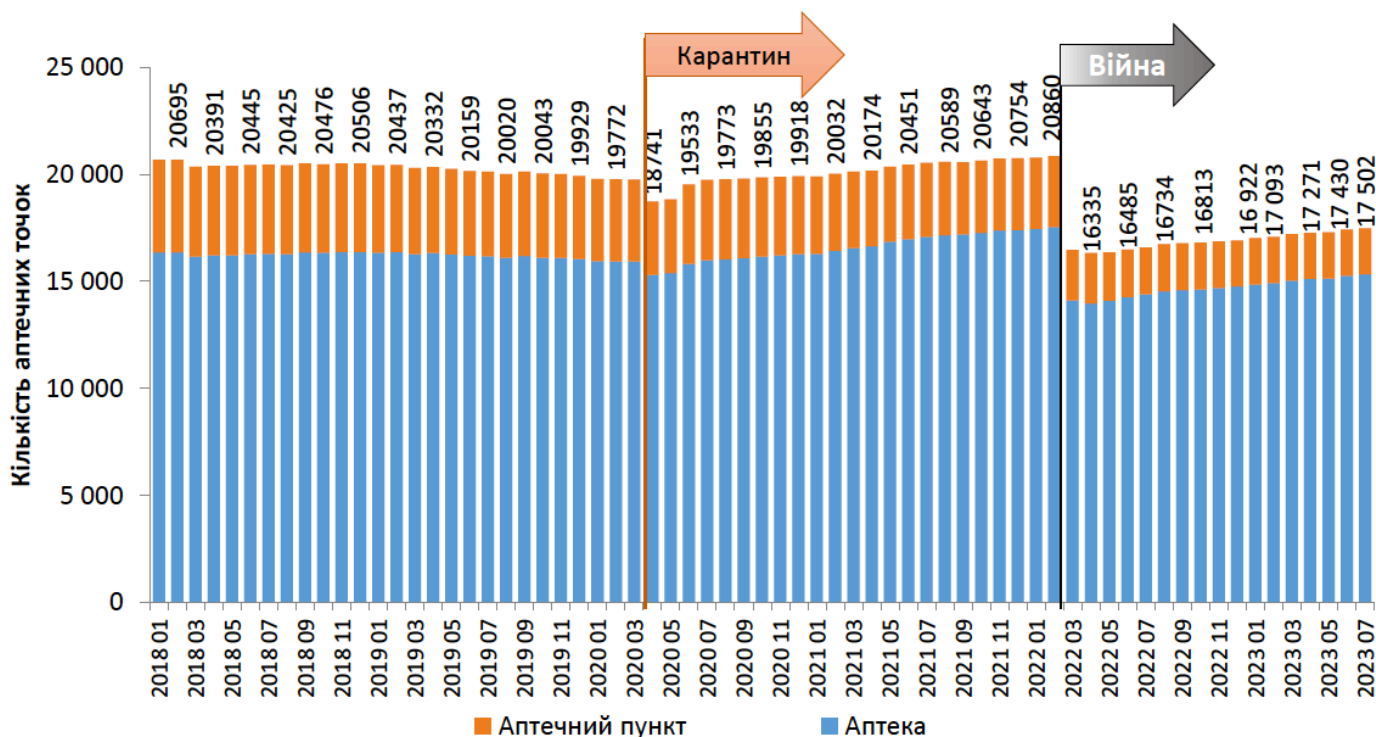

м. Київ: наразі працює 104% аптек від довоєнної кількості

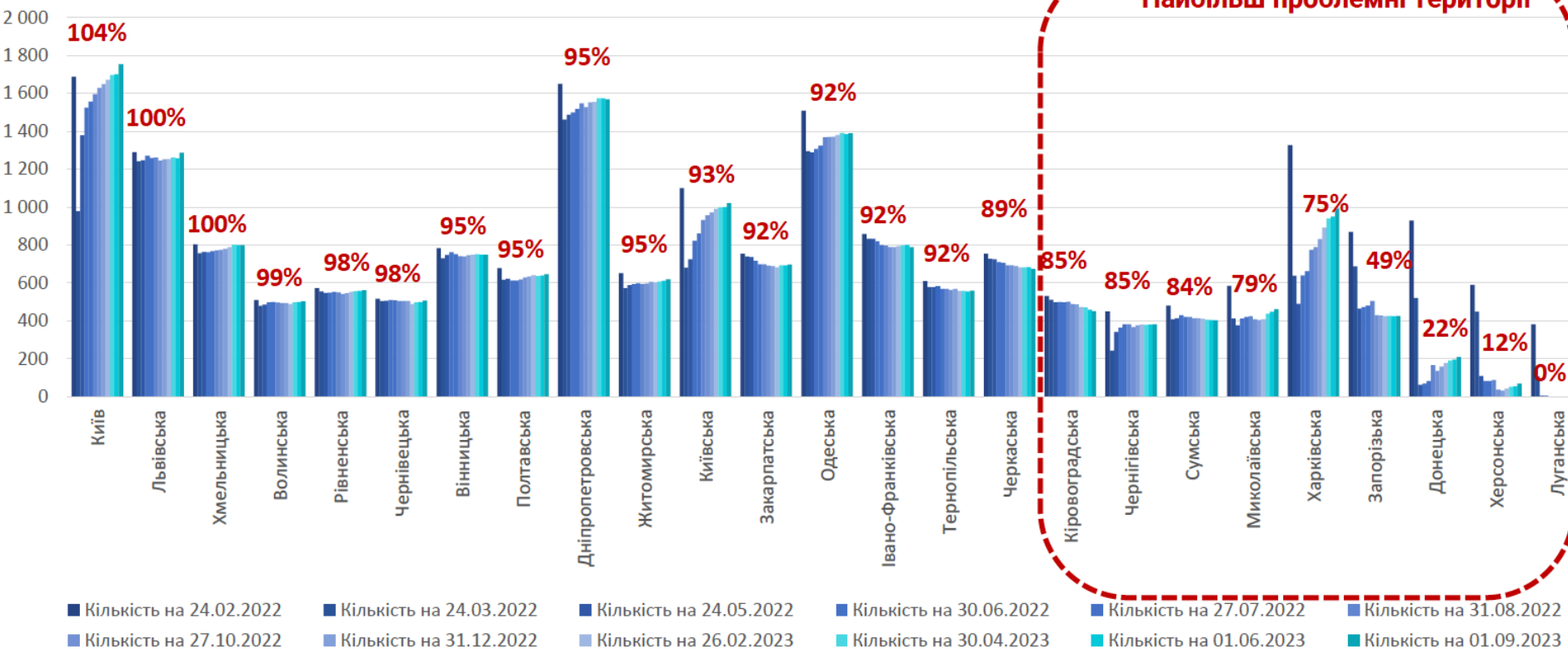
Динаміка кількості працюючих аптек в Україні у мирний та воєнний період

Станом на
01.09.2023 р. в
Україні працює
17502 аптеки,
або **84%** від
довоєнної кількості

З червня 2022 р.
спостерігається
тенденція
поступового
відновлення кількості
працюючих аптек

Найбільш проблемні території аптечної присутності – східна та центральна Україна

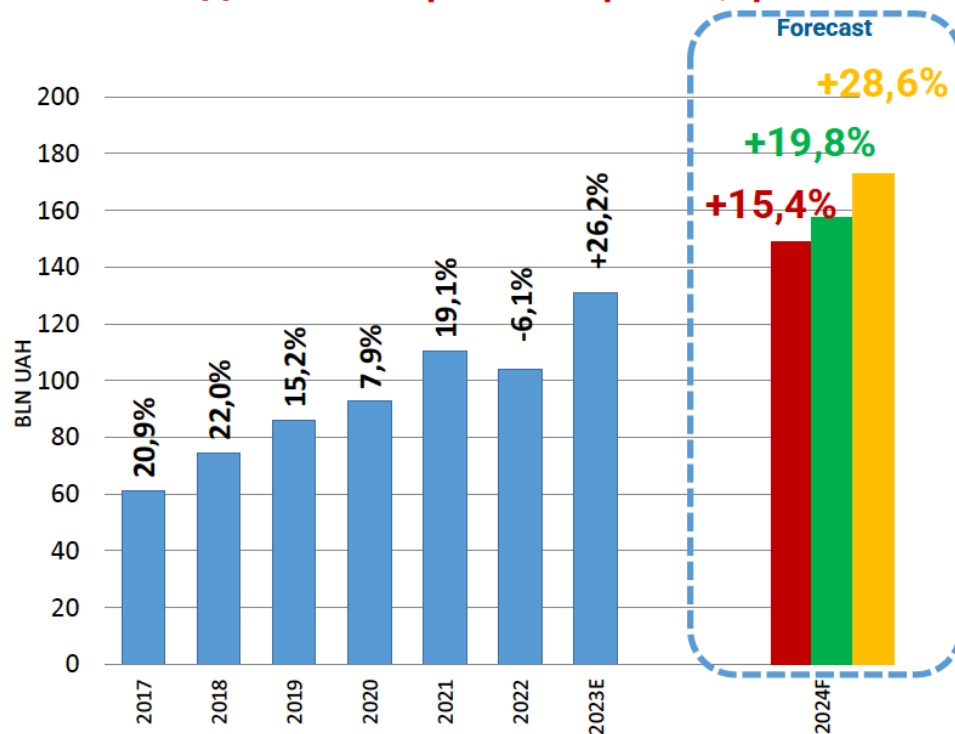
* - % працюючих аптек в Україні станом на 01.09.2023 р.

Джерело: Система дослідження ринку «PharmXplorer»

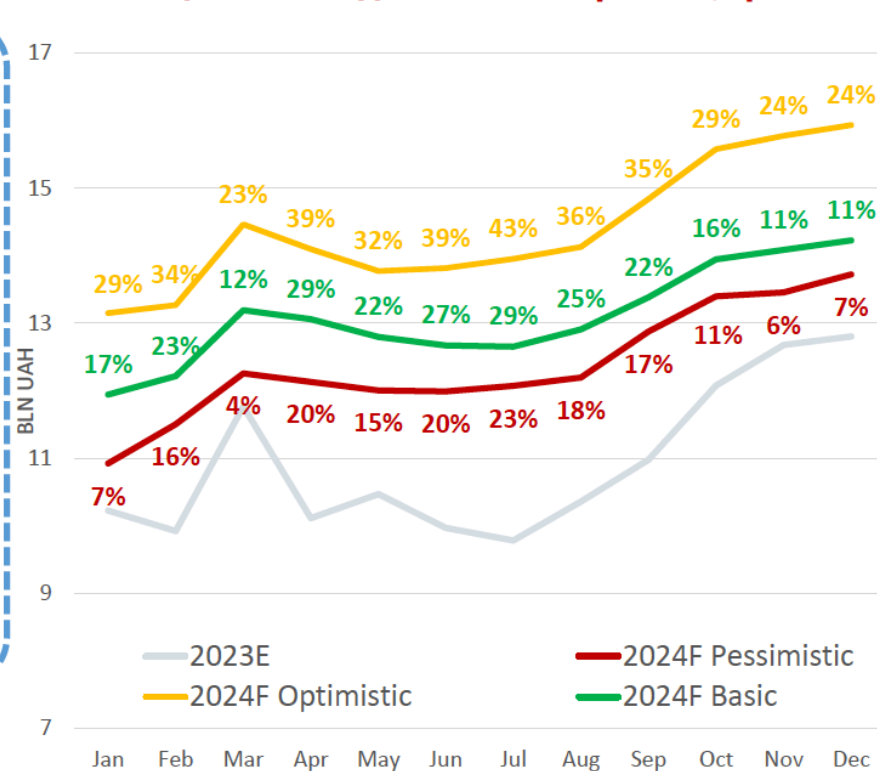
Хороші новини: фармацевтичний ринок в Україні відроджується і зростає

Прогноз розвитку роздрібного ринку лікарських засобів України в умовах війни на 2024 рік

Динаміка по роках та прогноз, грн

Щомісячна динаміка та прогноз, грн

Загальний ринок вакансій в Україні поступово відновлюється (75-80% від січня 2022 року)

Тренд на поступове зростання кількості вакансій

Нові вакансії за даними трьох агрегаторів, середнє за 2021 = 100%

Вакансії 2022 Вакансії 2023

Розрахунки ЦЕС за даними: work.ua, rabota.ua, Joooble • Синтетичні індекси кількості нових вакансій, середнє за 2021 рік = 100%

Водночас кількість активних кандидатів постійно зменшується (73% від січня 2022 року)

Активність шукачів роботи значно менша, ніж рік тому

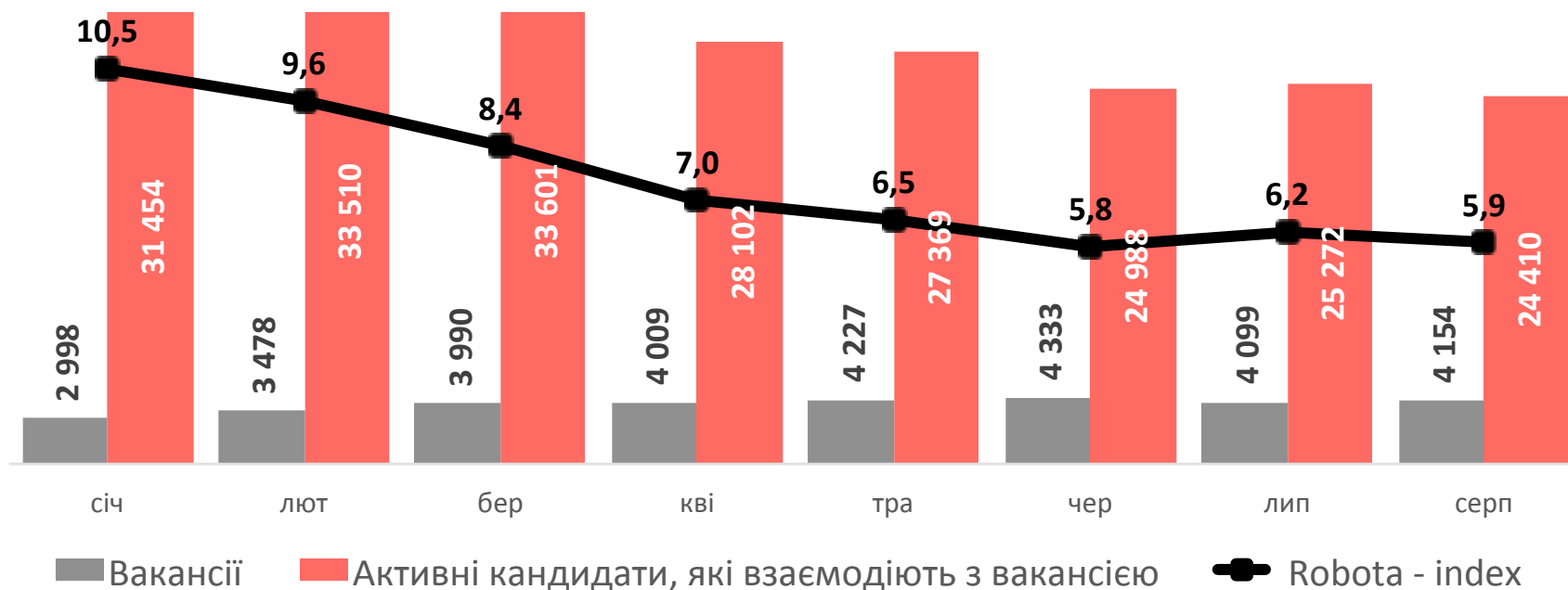
Шукачі роботи, середнє за 2021 = 100%

— Резюме 2022 — Резюме 2023

Розрахунки ЦЕС за даними: work.ua, rabota.ua • Синтетичні індекси кількості нових резюме, середнє за 2021 рік = 100%

Співвідношення: кількість резюме / кількість вакансій (по напрямку Медицина та фармацевтика 2023 рік на порталі Robota.ua)

✓ **Robota-index** - показує співвідношення активних кандидатів, які взаємодіють з вакансією, до кількості вакансій на ринку за вибраними параметрами.

Причини дефіциту кадрів на фармацевтичному ринку України

- ✓ **Через війну багато людей поїхало за кордон**
- ✓ **Зменшення фокусу людей на пошук роботи. Більше увага на допомогу військовим, волонтерство**
- ✓ **Зараз працюючі кандидати не бажають ризикувати, хочуть "пересидіти" нестабільні часи у своїх компаніях. Невелика плинність кадрів на ринку**

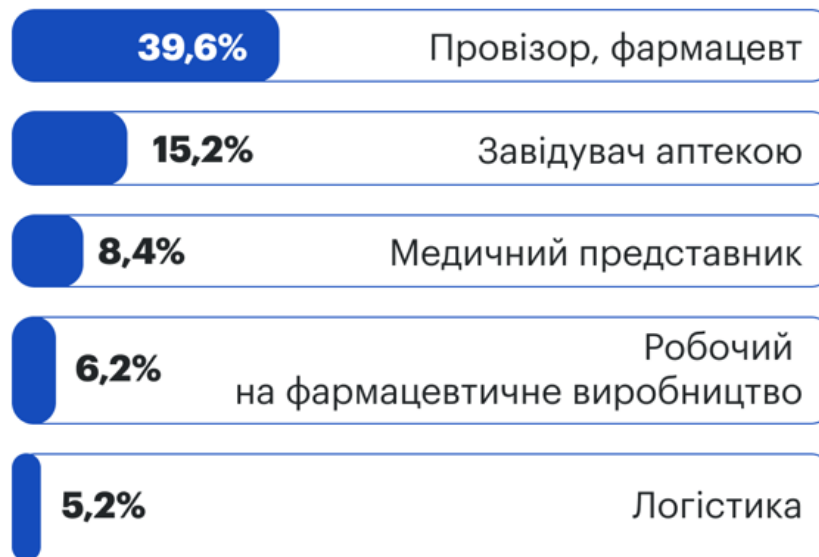
Найбільш популярні професії Фармацевтичної галузі

Січень 2022 довоєнний час

Липень 2023

За кількістю вакансій та резюме

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

✓ Аптеки

✓ Вітчизняні фармацевтичні виробники:

❖ *Продажі, просування лікарських засобів (медичні представники, фармацевтичні представники, КАМи – менеджери з ключових клієнтів)*

❖ *Відділ маркетингу (продакт-менеджери, маркетинг-аналітики)*

❖ *Виробництво*

❖ *Склад*

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

- ✓ **Представництва іноземних фармкомпаній:**
- ❖ **Продажі (медичні представники, фармацевтичні представники, КАМи – менеджери з ключових клієнтів)**
- ❖ **Відділ маркетингу (продакт-менеджери, маркетинг-аналітики)**
- ❖ **Реєстрація ліків, фармаконагляд (спеціалісти, менеджери)**

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

- ✓ Компанії, які продають лікувальну косметику, БАДи, рослинні продукти:
  - ❖ Мерчандайзери
  - ❖ Консультанти в аптеках
  - ❖ Торгові представники

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

- ✓ **Оптові компанії – дистриб'ютори лікарських засобів:**
- ❖ **Менеджери з продажів по телефону**
- ❖ **Логістика, склад**

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

- ✓ Компанії, що проводять клінічні дослідження (CRO – Clinical Research Organizations):
- ❖ Менеджери з клінічних досліджень (CRA-Clinical Research Associates)
- ❖ Спеціалісти з клінічних досліджень (CTA- Clinical Trial Assistants)

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

- ✓ Консалтингові компанії, які обслуговують фармацевтичний ринок:
  - ❖ Фармацевтичні інтернет-сайти, журнали, сайти для пацієнтів (консультанти, журналісти, контент-менеджери, редактори)
  - ❖ Пов'язані з фармринком колл-центри (оператори колл-центру, консультанти, експерти)
  - ❖ Інтернет-аптеки (менеджери з продажів)

Потенціальні напрямки працевлаштування випускників з фарм. освітою:

- 1. Аптеки**
- 2. Вітчизняні фармацевтичні виробники**
- 3. Представництва іноземних фармкомпаній**
- 4. Компанії, які продають лікувальну косметику, БАДи, рослинні продукти**
- 5. Оптові компанії – дистриб'ютори лікарських засобів**
- 6. Компанії, що проводять клінічні дослідження (CRO)**
- 7. Консалтингові компанії, які обслуговують фармацевтичний ринок – фармацевтична преса, колл-центри, інтернет-магазини і т.п.**

